

FENT CARRERANY

MARIA DE LA SALUT

Número 181

Any XV

SETEMBRE, 2001

Xerradeta
amb el
metge
Tomeu
Sunyer

Pregó de
festes de la
Mare de
Déu 2000

Programa
de festes de
la Mare de
Déu 2001

Sumari

Editorial i sumari	2
Pregó de festes del 2000	3
Viatge del grup de joves de l'Esplai	7
Sa Xerradeta a Ses Tarragones amb...	
Bartomeu Sunyer, es metge	8
Bullit de Notícies	12
Demografia. Telèfons d'interès	14
El temps.	15
De Viatge amb Viatges Martel	15
H2O	16
Nou comitè local d'UM a Maria	18
Al fòrum	19
Crònica dels esdeveniments a Rwanda	20
Carrerany Esportiu	
XXV torneig de futbol 2001	22
Programa de les festes patronals	23

FOTOGRAFIES:

Joan Gelabert
Miquel Morey
Margalida Mas
Magí Ferriol

Amb el suport de:

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

EDITORIAL

L'editorial del mes de setembre sempre sol estar dedicada a fer una mica de resum del que ha passat al llarg de l'estiu i de com es preparen les festes de la Mare de Déu. I ara no podem canviar. La rutina estiuenca ens afecta a tots i a la gent que feim la revista, com és lògic, també. Aquest passat mes d'agost ha estat com sempre. Calorós. "-Com mai", diuen alguns. Com sempre", diu la majoria. Les activitats programades dins de l'ESTIU A MARIA 2001" s'han anat fent i pràcticament cada cap de setmana hi ha hagut festa o ballaruga a la plaça. La gent hi ha participat com sempre". Els elements que marquen l'agost: calor, vetlades al carrer a la recerca d'una fresqueta que no sempre arribava, els enfilalls de tomàtigs que han anat omplint sales i sostres i que tan bona sortida tendran d'aquí uns mesos han anat perfilant aquests darrers trenta dies. Els melons i les síndries més dolços que mai, pel fet que ha estat un any poc plujós.

I ara les Festes. Amb més actes que mai, amb més participació que mai, ja que són les nostres. Les Festes de la Mare de Déu. Dies de trobades familiars al voltant d'una taula. Dies d'alegries pel que signifiquen de retrobaments i d'enyorança pels que ja no hi són.

El preludi d'un canvi, d'una nova estació que marca un altre començament. La vida dels pobles rurals ve marcat en bona part pel cicle del temps. I si l'estiu és la plenitud, la tardor és el principi del recolliment, però també l'inici de preparació de la nova collita. I tot a l'espera de l'aigua. Aquest element tan indispensable, tan necessari i que tan escàs es mostra últimament.

I la Fira. Una fira que s'ha anat consolidant i que gràcies a l'esforç de tots els voluntaris que hi fan feina marca el final -o el començament- d'aquest període del qual parlàvem.

BONES FESTES A TOTHOM!

EQUIP DE REDACCIÓ:

Magí Ferriol Bauzà
Joan Gelabert Mas
Joan Gual Bergas
Miquel Morey Mas
Onofre Sureda Ribas

HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO:

Miquel Oliver i Roig, Miquel Rosselló i Quetglas, Lluc Matas, Alexandre Ballester, Melcior Fullana, Comitè local d'UM,

EDITA: Associació Cultural FENT CARRERANY
Sant Miquel, 11 07519- Maria de la Salut

lloc web:
www.prensaforana.com/fetncarrerany
correu electrònic:
fentcarrerany@premsaforana.com

IMPRIMEIX: Gràfiques SIBA
Santa Margalida

Nº DEPÒSIT LEGAL: PM-457/1986

La redacció de Fent Carrerany
no es fa responsable de les
opinions dels qui hi escriuen

PREGÓ DE FESTES DE LA MARE DE DÉU DE LA SALUT

Any 2000

UNA BANDERA DE FESTA

*Senyor Batle, senyores i senyors regidors de
l'Ajuntament de Maria de la Salut,
Senyores i senyors,
Amics:*

Sols uns mots sorgits de la sensibilitat raonadora i confegits amb raonadora sensibilitat, podran avui -revetla de la Mare de Déu de la Salut-, i aquí - a la vila de Maria de la Salut- servir per a la funció cerimonial que, per a tots vosaltres, he d'acomplir per encàrrec del senyor batle. I vull fer-ho amb estimació i sinceritat envers tots vosaltres.

Ara disposam d'un temps adequadament congregat que, amb accent mallorquí i planer, hem de compartir en una brevetat que romandrà entre l'ahir i l'avui, entre el seny i la passió. El temps és la mesura de la vida i de l'amor. I no s'ha de malgastar el temps, ni en els moments de la feina ni en els moments dels divertiments. Sense el cansament i la monotonia dels dies feiners no tendrien excepcional importància el descans i el goig dels dies de festa. Un temps per treballar, un temps per gaudir. I, el temps preparatori que ens predisposa a la celebració d'una festa tradicional és temps sagrat.

Aquesta fase preparatòria, aquesta seqüència introductora és, en veritat, l'única finalitat d'un pregó de festes.

Un pregó de festes ha de ser, cabalment això, un pregó de festes.

D'uns anys ençà, en boca de profetes de veu menor, es confonen uns termes, abans perfectament entesos, amb altres termes en nom d'unes innovacions, no sempre encertades ni innovadores. Així, a vegades, els pregons de festes adquireixen un registre improp, barroer, adulterat. Un pregó de festes no és un sermó d'oportunismes ideològics, ni una lliçó de densitat sensacionalista, ni una al·locució debanadora de lloances trivials o de crítiques conjunturals.

Hi ha uns canons elementals que determinen el pregó de festes, com un discurs breu que es pronuncia en públic en ocasió d'una festivitat.

El concepte primari, sovint, s'amplia amb apunts històrics i culturals sobre la localitat que celebra la festa i s'enriqueix amb referències hagiogràfiques del sant patró

- o patrona- que és el fonament, la motivació, de la festa. A vegades, s'inclouen aspectes determinats del costumari que, a la localitat en qüestió, serveixen un significat peculiar i distintiu.

Ni més ni manco, un pregó de festes ha de ser una crida feta als veïns i veïnes per incitar-los a participar del gaudiment de la festa comunitària, de la festa del poble. El pregó de festes és l'anunci fet amb paraules escaients, i amatents, que els dies de feina deixen lloc a uns jorns d'alegria, de festa. El pregó, en essència, és una convidada oberta a viure i convida, amb el cor ple de gaubança, unes diades significatives que, en la col·lectivitat del poble

i en el poble, atanyen el seu vertader significat, la seva vertadera convocatòria.

Tots, homes i dones, joves i joves, infants i padrins, han de trobar al llarg d'unes diades de festa, la raó per a sentir-se part i tot, eix i roda del moviment conjunt, general i solidari de la mateixa festa.

Els dies de festa patronal són els dies assenyalats pel magisteri dels records. Dels records viscuts i dels records heretats, ja que tots som suma inacabada de les nostres recordances dels nostres avantpassats. I sabem i sentim que, durant aquests dies, aquí, els avantpassats, ja celebraven la festa patronal.

Aquest sentiment de pertànyer a una branca peculiar, forneix el gruix de la personalitat individual i col·lectiva d'un poble.

És la llei de la tradició reservada a una comunitat, a la cohesió dels grups familiars que comparteixen un indret de legítima autenticitat i la memòria de les arrels de tots i de cada un dels seus habitants. Mai no s'ha de perdre la memòria d'on venim, del que som, ni mai no s'ha de renunciar a la voluntat del que volem ser.

En la llibertat secreta d'aquesta nit de revetla, tot jugant a uns paral·lelismes simbòlics, ens podríem imaginar que un pregó de festa és com una bandera que crida i

convoca la gent, que senyala un lloc, que distingeix uns dies.

Seria una bandera, més que de pau i treva, de festa major. La paraula bandera prové d'un vocable gòtic que vol dir signe. Foren les croades que difongueren l'ús de les banderes entre els cristians i, en principi, s'empraren com a signes distintius, visibles en la llunyania, de dinasties, de ciutat i de pobles.

Una bandera onejant a l'altura, crea un vincle entre l'aire i la terra, és una perllongació dels afanyos de l'home cap amunt i és un avís prou conegut, convocador, agermanador i protector.

Quan un dia calorós, tot just el setembre començat, dins el cel blau del matí, com un estel de drap novell apareixia la bandera blanca, la gent dels camps de l'entorn de Maria de la Salut, fitava la mirada i un somrís floria als llavis. La suor regalimava esquena avall però, el cansament del cos s'esdevenia més falaguer, tan sols mancaven vuit dies per a la gran festa de la Mare de Déu de la Salut, la festa patronal de tots els mariandos i mariandes.

Una veu, sortida d'una gargamella resseca i feta de mil veus, ressonava tendra i vibrant fins a l'horitzó. Els camins cap a la vila s'eixamplaven i els arbres no movien ni una fulla, tot escoltant la cançó:

"Ai! que ve la Mare de Déu
i noltros volem ballar,
i també volem menjar
un tassonet d'aigua amb neu".

Damunt el perfil del campanar de l'església de Maria, damunt els cent quaranta-tres metres d'altitud del turó, la bandera, com un pregó silenciós, anunciava ben fort, la proximitat de la festa.

Vuit dies, amb set nits plenes de somnis, començaven per als joves, reblits d'il·lusions i de promeses. I, els de més edat sabien que, al camp, s'acabaven unes feines i, tot seguit, començaria l'any agrícola.

Els punts naturals del curs de l'any se succeeixen implacablement, amb precisió astronòmica que, no sempre, es corresponen a les sensacions ambientals del moment. Sovint els canvis dels dies i de les nits, de les estacions de l'any, per la seva paulatina evolució, passen desapercebuts. Per això, en una hora màgica, renovellada cada any, apareix al campanar airós de Maria, la bandera que pregonava la immediatesa de la festa als vuit vents del món. Anuncia la lluminosa diada, per a tots els mariandos i mariandes, a les acaballes de l'estiu, car sols quinze dies després de la festa patronal ja entrem a la tardor.

Antany, quan subsistia una evident sincronia entre el temps i les feines del camp, per la tardor començava l'any agrícola amb les tasques preparatòries de la sembra. Durant mil·lenis de la història humana, la sembra revestia un caràcter ritual, teúrgic, acompanyat de cerimònies i d'actes propicitoris. Per realitzar-se la sembra, en l'espera incerta de la futura collita, tenia tanta importància iniciàtica, aquesta època de l'any. Tant és així que, ajustant-se a una

concepció lògica i sagrada de la labor agrícola amb el curs del temps, a moltes civilitzacions antigues, l'any començava, justament, per la tardor. L'origen del calendari caldeu, per exemple, s'establia a partir de l'equinocci de la tardor.

Però el calendari de Maria de la Salut es regia, agràriament, pel conreu del blat. Les contrades de Maria són considerades com de les millors terres cerealícoles de l'illa. Segons he llegit, a un resum estadístic, fa uns anys donaven entre deu i tretze quintars per hectàrea, amb una collita de dotze mil a quinze mil quintars. El renom del blat de Maria de la Salut, antany, fou proverbial.

Terres de Maria de la Salut, camps de blat i més camps de blat.

Blat i més blat. L'espiga germana de l'altra espiga i tant distinta de l'altra i totes tan diferents i tan iguals. La multiplicitat de la multiplicitat cobria els camps de Maria de la Salut, com allargassades onades d'or madur.

Plànols de blateres, perspectives farineres. A l'hora de les messes el tendre vocabulari de les espigues es tornava reflexiu i es transformava en oració transitiva. L'interior dels molins de vent era farcit amb un argentat polsim, aroma densa de farina i urgència de llevat, privilegi del blat per a convertir-se en pa, l'aliment de les persones. El blat s'esdevenia farina. Era la transmutació, a la pedra molinera, altar circular, del vegetal en aliment.

El molí era el temple rodó de les noccs del déu Eol i la deessa Ceres. Eren noccs i sacrifici. El déu hi deixava la seva força i la deessa hi perdia la seva integritat. Jamai, cap capítol de la mitologia no ha cantat l'epitalami del déu aeri i la deessa terrenal com el cantaven, volta que volta, els molins fariners de Maria de la Salut. Eren els afanyos de l'home mariando que traçava el vincle entre l'aire i la terra com una bandera de feina, gira que gira, a cada molí. El cant passà de l'enginy antic del molí a l'estructura moderna de la farinera.

Camins cap a Maria de la Salut, pelegrinatges incerts, històries tristes, quan als dies de la postguerra, la gent de l'illa a Maria anava a cercar farina, i en trobava. Sense sospitar-ho, els mariandos, feien realitat les formoses paraules d'aquell venerable Julià Font i Roig que, a les darreries del segle setze, amb un afable somrís, davant les cares afamegades, deia: "Callau, germà, que no mancarà que menjar".

Dolçament afectuós és el nom de Maria. Nom de dona, de Mare de Verge. Nom lligat amb oracions primeres, amb salves i lletanies. Nom d'amor. Nom tendre, Maria de la Salut, d'un redol de terra mallorquina.

Però no sempre el nom de Maria va significar tendresa. Cap allà el mil quatre-cents seixanta-quatre, l'alqueria de Maria pertanyia al donzell Maties Zaforteza, anomenat popularment "el comte Mal", que es titulava "Senyor de Maria". Alfons V d'Aragó havia concedit a l'avantpassat del comte de Santa Maria de Formiguera, jurisdicció civil i criminal sobre els habitants de Maria "usque ad sanguinem efusionem", és a dir "fins que vessi

la sang". Aquesta situació, de fet, va romandre fins el segle XIX. Massa temps sota el poder comtal, sota la intransigència de la noblesa d'aquelles centúries.

Sota dues cavalleries, de distint signe, visqueren els habitants de l'alqueria. Mentre a la cavalleria de Maria el comte de Formiguera exigia el cobrament de totes les rendes, com el lluisme —dret del senyor directe a rebre una part del valor de la cosa emfitèutica o feudal que es transmet a tercera persona—, la fadiga —dret de prelatió que tenia el senyor directe d'adquirir la cosa emfitèutica quan el senyor útil la traspassava a un altre per títol onerós—, la tasca —imposició senyorial que equivalia a una onzena part de la collita—, el delme —exacció que consistia en una desena part de fruits, rendes o de beneficis. L'altra cavalleria, la cavalleria de Roqueta afectava molt poc els veïnats de Maria amb imposicions senyorials.

Siluetades al turonet, les cases de Roqueta semblen empresonar solituds crepusculars. Les parets, encara altives, regalimen una dignitat ferida per l'oratge del temps. La clastra, e m p e d r a d a, memòria brillant de cavalls i cavallers, ara és una intimitat reclosa a la mitja ombra de l'hora decadent. Per la balustrada guaita la quietud somorta de la pedra descolorida i cansada, i la cisterna té un ressó concèntric, d'humanitat abandonada. La sentor dels segles desdibuixa la sobrellinda llavorada del gran portal que enquadra tot l'àmbit. Roqueta,

glopada de nostàlgia lligada a l'afirmació municipal de Maria, nova vigoria del poble, independència freturada, personalitat definida, aconseguida finalment, un quinze d'agost de mil vuit-cents trenta-sis. El nom de la vila de Maria de la Salut va esclatar damunt la carn gojosa i soferta del mapa mallorquí.

Es juntaren avials, herets de les alqueries de Montblanc, Maria, Roqueta i Deulosal. Gresols de consciència de poble i, al bell mig, una talla encativadora de tradicions i devocions, Nostra Senyora de la Salut. Tendra és la imatge, tendre és el nom. I, a l'entorn de l'església, el primer nucli urbà, son Puig, son Mas, sa Raval, i es Pujole. Perfils de

teulades i de molins es retallaven damunt un cel nou, un cel que ja per a sempre més tenfria nom de vila a l'encreuament de l'ahir amb el demà.

A l'encreuament dels camins de Santa Margalida a Petra amb el nom de Maria de la Salut, justa allà on comença son Serra anomenat "el Velar", l'ahir remot deixà restes de la cultura talaiòtica, tan mediterrània i tan mallorquina, restes d'un poblat fortificat, segurament habitat entre el mil quatre-cents i el primer segle abans de la nostra era. A la Pleta des Pujole i a ses Tarragones, també hi ha runes de talaiots circulars i vestigis de murades.

I, a la pleta de l'amo en Joan Cotó s'hi va trobar una estàtua de bronze d'un guerrer anònim, d'un Mars Baleàric, de viril nuesa, deixalla gloriosa d'un passat enterrat als camps de Maria de la Salut, que estotgen el record estratificat de fortificacions, d'armes, de lluites i setges. ¿I, si el nom de Maria, com a topònim, no tengués cap relació amb el nom de la Mare de Déu? ¿I si el vocable Maria tengués unes

arrels aràbigues, d'un hipotètic "al-mar'iyat", amb el sentit de "fortificació damunt un turó" i tan sols s'hagués cristianitzat pel costum imposat a la geografia reconquistada? El nom de Maria, de Maria de la Salut, seria igual de tendre. I, els mariandos ho saben prou bé, des de generacions. persones hi ha que miren amb tendresa, amb dolçor analítica.

Hi ha persones que, així miren la cara de la gent, miren els ulls, la llum que guspirteja dins els ulls. No hi ha com entrar dins la mirada de la gent d'un poble per reconèixer el poble. En el lapse d'una espurna, els ulls vessen un doll de tristors amagades i d'alegries obertes, fragments de l'ahir

personal es mesclen amb fragments de l'ahir col·lectiu. S'ha de saber mirar per copsar aquestes mirades.

Record una persona que, com a paradigma del viure i de la professió, sabia mirar així, mestre Pere Mascaró, "es retratista" de Maria. El vell mestre.

Com un retrat intangible guard el record de mestre Pere Mascaró. És el retrat d'un retratista que va formar part documental, gràfica, d'un temps difícil de molts de pobles de la comarca. Apareixia per les places en diumenge o en dies de festa o de fira, amb el tríode plegable, la càmera fotogràfica de caixó i el drap negre a l'espatlla. Retratava vistes de pobles, amb aires de tarjeta postal que, avui són un document impagable. Va retratar, amb amorosa dedicació, molta gent en els episodis més emotius de la seva vida, naixements i primeres comunions, vestits de soldat o el dia del matrimoni, nins i nines i vells i velles, tota una galeria de caràcters, d'oficis i de situacions que, avui, serveixen per enllestir un estudi antropològic i etnogràfic d'una ampla zona mallorquina. D'una gent que, en la somnolència de la resignació vivia, sempre treballava, es divertia de tant en tant i, quasi, d'amagat, es moria entre el dol dels seus. Tot havia acabat, però, a la família li restava el retrat que, mestre Pere Mascaró, de Maria de la Salut, amb un mirar profund i tendre, havia realitzat. Tot acaba.

Acabades i, gairebé oblidades, les fortes calors de l'agost, gira el calendari i gira la rosa dels vents i, el setembre més suau, escampa la seva daurada dolçor. Els fruits ja han madurat, arriba la plenitud d'un aspecte de la vida de la natura, al·legòricament, com a plenitud del temps madur, de naixement de la dolcesa, arriba la celebració de la festa de la Nativitat de la Verge Maria, l'escollida des del misteri de l'eternitat per ser mare immaculada que marca l'inici de la plenitud del temps evangèlic.

Curiosament, cap dels quatre evangèlics canònics no relaten el naixement de Maria. Són els coneguts com a evangelis apòcrifs, principalment el "protoevangeli de Sant Jaume", que narra com, ja complits els mesos, Anna donà a llum una nina i li va posar el nom hebreu de Míriam, del qual, a través de la forma Maryam, s'ha esdevingut el de Maria, més actual.

L'origen de la festa de la Nativitat de Maria, cal situar-lo a les esglésies d'Orient, molt probablement a Jerusalem, cap allà el segle cinquè, amb la dedicació d'una basílica a la Verge Maria, devora la piscina probàtica, a la part septentrional del recinte del Temple, on se situava la casa nativa de Maria, segons assenyala la tradició pietosa. De fet, el dia vuit de setembre corresponia, tal com indica el "Monologium Basilianum", al començament de l'any eclesiàstic a Orient, per tant, la col·locació de la festivitat en aquesta data, reforçava l'inici de la Redempció, d'una manera emblemàtica. Passà la festa a Occident on, amb l'expansió mariolàtrica de l'Edat Mitjana, la festa del naixement de Maria va adquirir un notable relleu litúrgic. La festivitat de la Mare de Déu de Setembre fou portada

a Mallorca pels cavallers catalans i aragonesos i, ben aviat, gaudí d'una gran devoció popular.

Hi ha un llarg catàleg de Mare de Déu trobades per un pastor, un llenyataire, un carboner o un caçador a indrets amagats, màgics i sagrats; aquestes marededéus fan festa el vuit de setembre, ja que, la trobada pot significar un sortir a la llum, un naixement.

La Mare de Déu de la Salut, de la vila de Maria, avui, és la que centra l'atenció i l'estima de tots els mariandos i de tots els externs que, aquests dies han arribat aquí, al redol d'antiga mallorquinitat assenyalat per la bandera de festa, tan tradicional i tan actual.

El que ja sols és una recordança tradicional és el moment en què la bandera era pujada a la torre del campanar, tota l'al·lotea, fent gran bulla i cridòria, exclamava: "sa bandera des fideus", al·ludint al fet que, durant la festa, les faves o els ciurons de tot l'any, a la taula familiar, serien substituïts per uns saborosos fideus. A un poble, com Maria, que produïa tanta farina d'excel·lent qualitat, a moltes botigues es fabricaven artesanalment, uns fideus superiors, dignes de ser servits com un plat de festa, juntament amb la porcelleta rostida o aquest frit que a Maria saben fer millor que altres llocs de molta fama. Ho dic perquè vaig menjar frit aquí, a una casa particular i encara em resta un punt del record d'aquell saborino gloriós i de l'amatent companyia, de mariandos i mariandes que vaig tenir.

Les amistats que a Maria, amb la gent de Maria, es fan no són efímeres ni vanes, ans al contrari, són fermes i entranyables, tant en aspectes culturals com vivencials. Jo, un dia, en tornar a Maria de la Salut, em plauria recitar aquella glosa popular que diu:

Al·lota m'han dit que estàs
a sa Raval de Maria;
jo vendré a veure't un dia
com manco t'ho pensaràs.

I allà, asseguda al portal, contemplant el carrer i el temps que passa, tot sotjant la bandera de la festa dalt del campanar, trobar-me amb una joveneta de vuitanta anys que sabés cantar la Balanguera, eixerida i amatent, em contàs costums i vivències, històries i succeïts de quan ella anava a la Plaça des Pou, amb les amigues, al ball, on l'esperava el seu joveçà.

Sols el coneixement del passat, ens pot alliçonar, per a viure l'avui tan fràgil, i afrontar el demà amb valentia i dignitat de sentir-nos essencialment mallorquins.

Senyores, senyors. Amics i amigues, ja ho sabeu, un pregó de festes és com la vostra bandera que crida a participar del goig de les festes, de l'amor i de la companyonia.

Molts d'anys i bones festes.

ALEXANDRE BALLESTER

7 de setembre del 2000

Viatge del Grup de joves de l'Esplai

El grup d'esplai amb el grup de joves sortí cap a Cantàbria el passat 6 d'agost tornant dia 13 del mateix mes. El grup de Maria no va partir sol, es va juntar amb un grup de joves de Palma. L'experiència per part de tots va ser molt bona, a més feren moltes d'amistats. Els joves estaven situats a CADES, un poblet d'uns 50 habitants, i ha estat un viatge ben aprofitat, ja que cada dia ens aixecàvem entre les 6 i les 7 del matí per sortir d'excursió.

Un dia es va fer turisme per Santander, cuitat de visita obligada, visitant el Palau de la Magdalena, que fou residència d'Alfons XIII. Una altra sortida interessant fou arribar a Fuente Dé i pujar en telefèric als Picos de Europa, amb una altura de 1850 metres d'altitud. Partint d'allà començarem una excursió de 2 hores de caminada per alta muntanya a una altitud d'uns 2600

metres, on trobarem neu. La neu no la varen veure tots, ja que l'ascensió era bastant dura i no hi va poder arribar tothom.

Els joves foren convidats a les festes de CAMIJANES, un poblet veïnat de Cades, on hi havia torrada, gaites i gaiters, va estar molt bé.

Una altra de les vistes fou a Santillana del Mar visitant el seu casc antic i el zoo. Seguidament arribarem a Comillas visitant la seva Universitat, la Catedral i també veure el CAPRICHIO DE GAUDÍ situat al centre del poble.

La sortida que va agradar més als jovenets fou LA RUTA DEL CARES, un recorregut de 24 km. Arribant a CAÍN i finalment poder nedar al riu Cares, amb una aigua gelada, basta que ho demaneu als que hi varen nedar!

Esperam que aquesta petita guia us pugui servir i que nosaltres ho poguem repetir. Ha estat una setmana molt interessant. Adéu!!!

El grup de joves a la Plaça de Cades, el poble on estaven allotjats

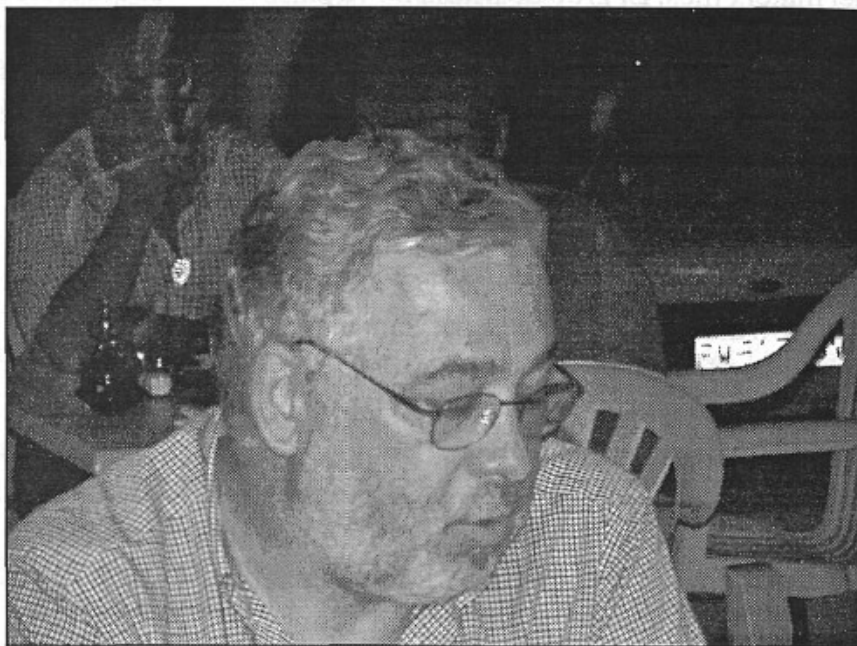
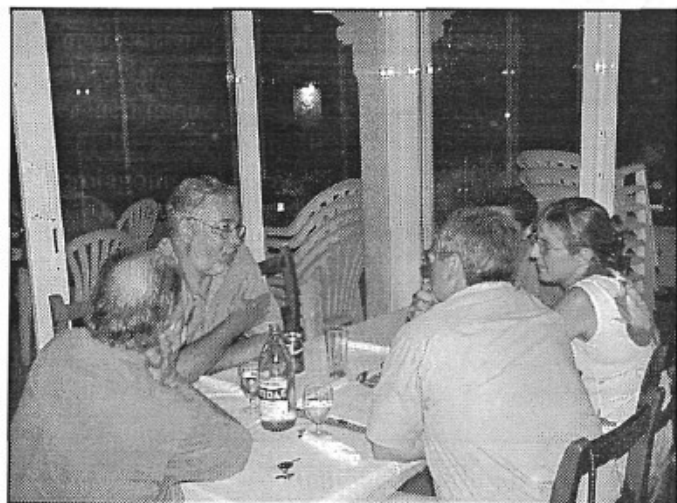
Sa Xerradeta a Ses Tarragones amb...

Bartomeu Suñer, "es metge"

En aquest cas sí que es podria dir que al nostre entrevistat d'aquest mes tothom el coneix "per a mal"; però encara que sigui un tòpic, ell ha aconseguit girar el sentit de la frase i s'ha guanyat el coneixement i l'estima de la gent de Maria "per a bé". En Bartomeu Suñer Mateu, "es metge" és el protagonista de Sa Xerradeta d'aquest mes. Quan al passat número de la revista ens férem ressò del canvi de metge, l'opinió de la gent de Maria, va ser unànime. -Quina llàstima que se'n vagi! L'estima que al llarg d'aquests anys s'ha anat guanyant a pols entre els veïnats i veïnades del nostre poble bé se mereixia una entrevista i un canvi d'impressions. No va ser fàcil ja que en Tomeu és una persona senzilla a la qual no li agrada agafar cap protagonisme. Però ho aconseguírem. Som a Ses Tarragones. Vet aquí la conversa.

-Qui és en Bartomeu Suñer?

-En Bartomeu Suñer és un manacorí, des de l'any 53. Vaig fer el batxillerat a Manacor i llavors vaig anar a fer la carrera de medicina a València. Una vegada acabada la carrera vaig començar com tothom, fent substitucions per aquí i per allà. Record que el primer lloc on vaig anar a parar va ser Consell, després Sant Llorenç; més tard em varen donar una plaça d'interí a Maó i hi vaig estar quasi quatre anys. Després hi va haver una convocatòria d'oposicions i em vaig quedar al darrer examen. Això suposà que vaig tornar entrar a la fila

d'interinatges una altra vegada i vaig anar a parar a Búger, una temporada, més tard tres anys a l'Insalud fent feines burocràtiques, d'inspecció mèdica, que val més que no en parlem, i després vaig tornar agafar una plaça de metge titular a Calvià, que va ser una consulta molt dura, ja que era es Capdellà, Peguera i Santa Ponça. Anava corrent a les tres consultes, una darrere l'altra. Érem dos metges en total, que cobríem tot allò. Llavors ampliaren les places i jo em vaig quedar amb es Capdellà i Peguera. I hi vaig ser fins el setembre del 93. I per un concurs de trasllat em desplaçaren a Maria, on en aquell moment hi havia en Jesús de Orbe. Record, però, que quan vaig arribar a mitjans setembre, com que estava apuntat a un curset d'especialitat de metges de família, vaig fer feina una quinzena de dies i me'n vaig tornar a fer el curset i va venir na Carme Cortès a substituir-me mentre jo feia el curs aquell. Pel gener ja em vaig incorporar i des del gener del 94 fins al juliol del 2001 he estat a Maria.

-I propietari de la plaça des de quan?

-Des del 95. L'any 94 hi va haver les oposicions, les vaig aprovar i vaig incorporar-me com a propietari el febrer del 95. I fins ara que hi ha hagut aquest concurs de trasllat i me n'he anat a Santa Maria, que per cert també l'ocupava en Jesús, al qual ja havia substituït a Maria.

-És a dir que aquest concurs de trasllats no se sol fer cada any?

-No, que va. El promig sol ser de vuit anys. Abans

depensem del Ministeri de Sanitat i quan se feren les transferències de Sanitat passàrem a dependre de la Conselleria corresponent. Ara, a totes les Balears, som 90 metges en aquesta situació.

-És igual que un metge de família?

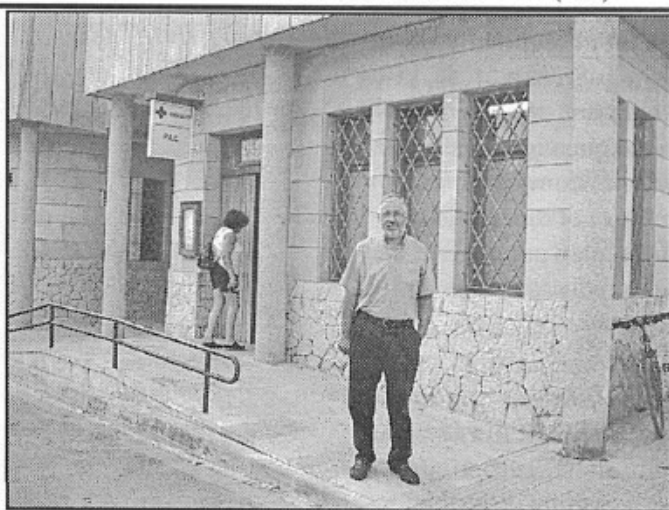
-No, són dos cossos diferents. Això de metges de família és una especialitat recent. Avui per avui no pots exercir si no tens una especialitat. Has d'haver fet el MIR. Han homologat com a metges de família aquells que, quan sortí el decret d'homologació, havien treballat uns determinats anys.

-Com està organitzada la Unitat Bàsica de Maria?

-Bé, la unitat de Maria pertany al Centre de Salut des Pla que abraça cinc pobles: Sineu, Lloret, Costitx, Llubí i Maria. El PAC està ubicat a Sineu, on hi ha d'haver un metge les vint-i-quatre hores del dia, mentre que les unitats bàsiques tenen un horari parcial. A Maria sempre és el matí, més un dia, el capvespre, a Sineu. A Maria, ja ho sabeu, hi ha un metge i un infermer. La consulta comença a les nou i se cita la gent fins a la una i mitja, independentment de les urgències que poden sorgir en un moment donat. També hi ha una rutina que és d'aquells pacients que tenen: diabetis, hipertensió, obesitat, colesterol alt, que periòdicament, s'han de controlar. Amb el temps s'han millorat les assistències d'aquestes unitats bàsiques. Per exemple, a Maria, abans no es feien electros, ni analítiques. No és que no es volgués fer, és que no hi havia mitjans. Jo crec que en general aquests darrers anys les instal·lacions s'han millorat molt i això ha facilitat la nostra feina i la possibilitat d'una millor atenció als pacients.

-Pel que hem sentit comentar, en general, la gent està molt satisfeta?

-És que abans t'havies de desplaçar per qualsevol coseta: a Inca, a Palma. Ara a peu pots anar a fer-te una anàlisi de sang, pots dur un potet d'orina, etc. Allò que

Davant el seu nou lloc de feina, el PAC de Santa Maria

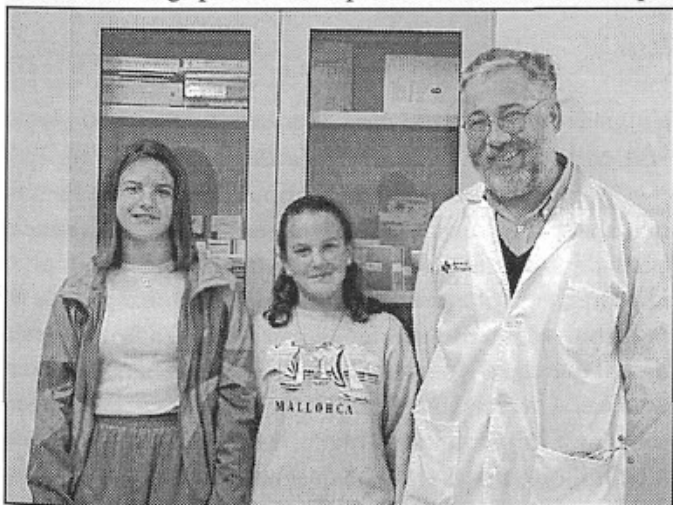
també ha suposat una millora substancial ha estat el fet de poder comptar amb administració. Tenir un administratiu o una administrativa ha llevat molta feina als metges i ha facilitat una millor atenció. També el trasllat de malalts ha experimentat un canvi substancial.

-L'altre dia, la gent de Premsa Forana dinà amb la Consellera de Sanitat i ens parlà d'un PAC mòbil...

-Sí, fa cosa d'un mes. És un vehicle equipat amb els mitjans bàsics. Abans quan t'avisaven d'una urgència havies d'agafar el teu cotxe i posar-hi les coses necessàries i desplaçar-t'hi. Ara ja ho tens tot en aquest vehicle. No és una ambulància, però ja és una manera de millorar la feina, encara que té el problema del metge que ha d'abandonar el seu lloc i això pot crear problemes afegits. És a dir que el metge ha d'abandonar el PAC i pot ser que en aquell moment hi vagi algú altre que es pugui trobar pitjor i veure com el metge no hi és. És un problema no solucionat. Quan passa una cosa d'aquestes, millor que cridar el metge d'urgència, és cridar el 061.

-Hi ha abús a l'hora de fer assistència domiciliària?

-Mirau, això és com tot. Si no es va amb compte, el metge es podria passar el dia fent assistència domiciliària. Llevat de la gent gran amb problemes de locomoció, la resta s'ha d'acostumar a anar a consulta. Un jove que té un poc de febre, s'ha de poder desplaçar. A Maria com per tot, un s'admira de veure gent a la qual has anat a visitar i veus que no hi havia el perquè d'un desplaçament, mentre que he tingut visites a consulta que no entenc com arribaren i aguantaren. Record l'anècdota d'una doneta que va arribar devers les dues i mitja, quan només feia tres o quatre dies que el practican, en Paulí, era a Maria. Se queixava que estava com una mica marejada. Un poc més i s'hi queda. La vàrem haver de reanimar i cap a l'UVI. I havia vingut tota soleta i caminant!.

En Tomeu amb dues Marieres al Centre de Salut del nostre poble

-Amb la comunitat magribí heu tenguts dificultats?

-Sí. Apart de la comunicació, que és un tema important, amb els magribins joves que no volen tenir més fills i que diuen que volen anticonceptius orals, o els que vénen acompanyats de nins de deu anys per entendre's millor i et diuen allò de: "Què ha de fer la meua tia o la neva mare per no tenir més nins?". Com li expliques tu, a un nin de deu anys, com ha de prendre un anticonceptiu una senyora?

-Les dones magribins no vénen a la consulta?

-Sí que hi vénen. Solen venir acompanyades d'una altra dona, com a mínim, o del marit. Totes soles mai. Veis, parlant de problemes, un dels més seriosos que hem tengut és amb el calendari de vacunacions dels al·lots magribins. La pediatra tenia molts de problemes a l'hora de saber quines eren les vacunes que ja duïen els nins. Hi havia un moment en què no sabies si revacunaves un nin que ja havia estat vacunat Ara, amb els sud-americans, passa una cosa molt curiosa. Et vénen i et demanen un "xequeo". Per no res et demanen un "xequeo". Pensau que allà s'ho han de pagar tot i que aquí, ni les analítiques, ni una radiologia, etc. els costa res. Record que en va venir un d'equatorià, sense papers, tot espantat, i que ens va demanar si el podíem curar. Quan li vàrem dir que sí, no s'ho podia creure. Però per als que no tenen papers els és molt complicat ja que no tenen dret a receptes, i han de fer gestions a Palma per poder ser atesos.

-Bé, Tomeu, t'hi has trobat bé a Maria?

-La veritat és que sí. Maria té tots els avantatges als quals pot aspirar un metge de poble. No és massa gran, té una població estàndard, mallorquina de tota la vida amb la qual és fàcil connectar i de problemes n'he tengut pocs i m'hi he trobat molt bé.

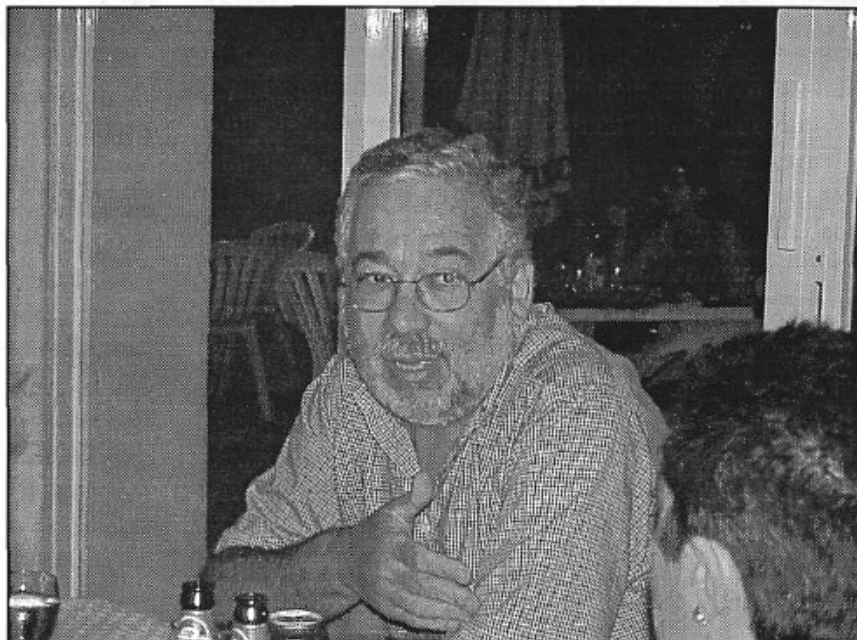
-És difícil començar una etapa en un poble nou?

-Sí que és difícil. Primer te sents examinat, desconfien un poc de tu. Llavors has de conèixer la particularitat a l'hora d'expressar-se, pròpia de la població. Per exemple quan vaig ser a Menorca i em deien que havien menjat vianda, no sabia què era. És un procés pel qual hi has de passar. Així vaig aprendre com a Maria deis "pitxos", que jo no havia sentit mai, en lloc de pèsols. Una cosa curiosa a la qual també t'has d'adaptar és als ritmes de vida de la gent. Jo, abans de venir a Maria, havia passat, com vos he dit, per Calvià i es Capdellà; idò allà tothom frissa molt; duen el ritme frenètic d'una zona

turística. Tres minuts de consulta ja pareixia una cosa fora de mida. A Maria, la cosa es va alentir molt més. Sobretot la gent major, que et contava fil per randa com havia estat el procés. També m'he trobat amb patologies hereditàries curioses que jo no coneixia, amb pocs casos coneguts a Mallorca i que a Maria m'han obligat a haver de consultar companys meus.

-És cert allò que diuen en general els metges de poble, que la gent gran va més a la consulta quan han passat els dies de festa, o hi ha hagut alguna baixa?

-Bé, de fet n'hi ha que vénen abans a fer-se una revisió general per poder estar tranquils i menjar de tot i els que vénen després queixant-se que tots els fa mal. Però això passa per tot. El problema de la gent gran, de la tercera edat, és que els treuen a fora, a passejar o els fan una festa i mengen barbaritats, sense control. Record el cas d'un senyor que em va venir a veure l'endemà d'una festa d'aquestes i que em confessà que havia menjat dotze bolles de gelat, perquè n'hi havia de dotze classes diferents i les volia tastar tots. I això que era diabètic!

-La consulta és patrimoni de la gent gran?

-És una conseqüència del tipus de població. Pensau que abans d'aquesta vinguda de població nova i jove, la gent de Maria tenia una mitjana d'edat molt alta. Darrerament s'ha de dir que s'ha atès bona part de la població infantil del poble, en part gràcies a la confiança de la gent cap als serveis de pediatria que han funcionat molt bé. Ara crec que ens trobam en un punt d'inflexió en relació a la medicina pública. Amb sinceritat crec que s'ha millorat moltíssim en aquests darrers anys, però ara hi ha tota una sèrie d'indicis que fan preveure que si no se li dona una empenyeta, la privada en sortirà beneficiada.

Mirau Inca, amb un centre de salut enorme, que atèn una gran quantitat de població, hi ha el mateix nombre de metges ara, que fa cinc anys i això que la població ha crescut cinc mil habitants. Això vulguis no vulguis arriba a saturar els serveis. I el mateix passa amb altres centres de salut. Els nostres del Pla han crescut poquet, però els serveis han de millorar. El centre de Sineu, per exemple, necessita una millora substancial.

-I el centre de salut de Maria és adequat per a la població que ha d'atendre?

-Sí, d'instal·lacions no està malament, el que a mi no m'agrada és la distribució. No hi ha espai físic per a l'administració, ni per als arxius. El despatx de la infermera és molt petit. Normalment el despatx de la infermera i el del metge haurien d'estar comunicats i no ho estan, cosa que t'obliga a fer viatges d'una part a l'altra passant per enmig de la gent que espera. Està bé que pediatria sigui a dalt. Això sí que està bé.

-I ara, què tal per Santa Maria?

-Bé. Ara encara som a la fase que vos deia abans de comunicar-me amb els malalts i entendre el que ells em volen dir. Santa Maria és més gran. Som dos metges i mig. Això de mig és perquè n'hi ha un que fa mig matí a Santa Eugènia i mig matí a Santa Maria. Hi ha comare, pediatre, tres infermeres, dues administratives. És el centre de salut cap de la zona. Ve a ser el mateix que Sineu.

-I el centre de Maria què has deixat, com queda:

interinament?

-Bé, la intenció és que es faci un concurs de trasllat i que qui vulgui hi pugui optar, però no sé el que faran.

-La sanitat, acabarà privatitzada?

-Hi ha intents, però no sé com acabarà. A Manacor, a l'hospital, no hi ha funcionaris, funcionen per contractes laborals com qualsevol empresa. És una empresa pública en el fet que no pot tenir beneficis, però el sistema de contracte, de compra i venda és com una empresa privada. Si hi ha beneficis s'ha de reinvertir en la mateixa empre-

sa.

-Bé, Tomeu, vols acabar aquesta xerradeta dient alguna cosa especial?

-No, especial no. Només vull donar les gràcies al poble de Maria ja que m'ha tractat molt bé al llarg d'aquests anys que he compartit amb vosaltres i m'he sentit com un mariando més. Gràcies a tots per la vostra col·laboració.

L'aparell enregistrator s'atura. Han passat gairebé tres hores des que hem iniciat la xerradeta. En Tomeu s'ha revelat com un conversador agradable i ocurrent, ben lluny de la imatge de tímid i reservat que alguns teníem d'ell. Es nota que s'ha trobat a gust, tal i com diu que s'hi ha trobat al llarg de tots aquests anys que l'hem tengut al nostre poble.

Sort, Tomeu!

PA amb OL

BAR RESTAURANT

"SES TARRAGONES"

Pa amb oli
i
Carn torrada

Carrel, Petra - Sta. Margalida Km. 6'600 - Tel.: 971 52 53 16

BULLIT DE NOTÍCIES

ESTIU A MARIA 2001

Ara que ja s'han acabat les activitats de l'Estiu a Maria 2001, cal dir que han funcionat com sempre. Uns, com és lògic, més multitudinaris que els altres.

Pel nombre d'assistents cal destacar les sessions de Cinema a la Fresca, la Diada per l'Esclerosi Múltiple, el sopar de la Penya Barcelonista, l'exhibició de balls dels grups ERGYRON i SO DE CASTANYETES, l'obra de teatre, la Festa Infantil, així com les diferents revetles que hi ha hagut a la plaça. Els tallers també han funcionat, alguns amb una nombrosa assistència, com els de pintura, el de cuina, els de fang, etc.

Per a mostra aquí teniu una foto dels nins que participaren al Taller de Pintura per a nins i nines d'1 a 3 anys i podreu veure que bé que s'ho passaren.

ESCOLETA DE NINS

També enguany ha funcionat l'Escoleta de Nins a Ca ses Monges. Amb una mitjana d'una vintena de nins entre els mesos de juliol i agost, les monitores han duit a terme tot un seguit d'activitats per a aquests nins, alguns dels quals es quedaven a dinar i tot. Alhora que feien activitats al mateix centre i anaven periòdicament a la piscina municipal, han participat d'alguns dels tallers que s'han duit a terme dins de la Campanya Estiu a Maria 2001.

EXCURSIÓ AL TORRENT DE PAREIS

Prop d'una quarantena de valents i valents anaren a la tradicional Excursió al Torrent de Pareis, el passat diumenge dia 19 d'agost. Enguany hi hagué presència de sineuers i poblers que també s'apuntaren a la caminada. El dia, calorós de valent, marcà la marxa i aquesta cal dir que fou més lenta que anys anteriors. A pesar de tot tothom arribà sa i estalvi i amb ganes de tornar-hi. Al final, l'aigua

de sa Calobra i un bon dinar, curà tots els mals i el cansament, que per a alguns, l'endemà, tornà aparèixer. Les males llengües diuen que en varen veure més de dos com baixaven les escales de cul enrere un grapat de dies.

GOM TEATRE ESTRENA A MARIA UNA OBRA QUE VA AL FESTIVAL DE TÀRREGA

Tal i com feren l'any passat amb el muntatge de l'obra Prebelàndia, el grup de Manacor GOM TEATRE, presentà a Maria l'estrena del seu muntatge Perquè vull. Fou a Can Gaspar, el passat diumenge dia 26 quan aquest magnífic grup, mescla de músics, actors, recitadors, etc, mostraren al públic de Maria el seu muntatge dedicat al cantautor i actor alcoià Ovidi Montllor.

Mescla de teatre, recital poètic i de cançó, Gom Teatre es guanyà l'atenció del nombrós públic que acudí a Ca'n Gaspar. El muntatge mescla cançons conegudes del músic alcoià amb altres textos d'altres autors que s'acosten a la seva sensibilitat i formen un inventari de la personalitat d'aquest polifacètic artista valencià mort ara fa uns anys.

CAMPIONAT DE TERCETI

Tal i com hem pogut llegir a la premsa, un grup de mariers està preparant un Campionat de Terceti que pensen dur a terme per la Fira de Maria. Segons sembla aquest grup ha

BULLIT DE NOTÍCIES

investigat l'arrelament i abast d'aquest popular joc de cartes arreu dels pobles de Mallorca i ha pogut constatar com pràcticament per tot ha desaparegut i ja són pocs els qui encara demostren conèixer-lo. La seva intenció és treure un manual amb les regles d'aquest joc i fomentar el seu coneixement a fi que es pugui transmetre a les noves generacions, tal i com és: un magnífic entreteniment que ha fet passar hores ben agradables a moltes generacions de mariers.

Segurament que el Campionat es farà a Cas Metge Monjo i es té la intenció que hi hagi una gran participació. Enhorabona per la iniciativa i a veure si la gent s'hi anima.

XERRADES A LA TERCERA EDAT

Al llarg d'aquest estiu s'han duit a terme al local de la 3a Edat unes xerrades que han duit a Maria el Conseller de Turisme, Celestí Alomar, el qual parlà sobretot del tema polèmic de l'ecotaxa i les seves conseqüències, el president de Sa Nostra, Miquel Capellà, que dissertà sobre temes d'economia que afecten les nostres illes i per al darrer divendres d'aquest mes hi ha prevista una xerrada sobre cultura popular amb en Biel Frontera i en Biel Majoral. L'acte acaba amb una bona tremponada per a tots els assistents. Una felicitat iniciativa que esperem que tenguí continuïtat.

XVII SEMINARI BLANQUERNA

Com cada any, a finals de setembre el Grup Blanquerna organitza el seu tradicional seminari a Lluc. Aquesta trobada està orientada als joves illens que senten inquietuds socials i culturals per la seva terra i que volen aprofundir dins del pensament nacionalista des d'una òptica cristiana. Enguany el tema que es tractarà serà **IMMIGRACIÓ I IDENTITAT**.

Entre els ponents que al llarg de tres dies, 28, 29 i 30 de setembre seran a Lluc, podem destacar els noms de n'Isidor Marí, rector de la Universitat Oberta de Catalunya, Àngel Castiñeira, director del Centre d'Estudis Contemporanis de la Generalitat de Catalunya, Damià Pons, Conseller d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears, Joan Francesc Mira, professor de la Universitat Jaume I i el bisbe de Donostia, monsenyor José Maria Setién.

L'AMPA INFORMA

Els propers dies 10 i 11 de setembre de les 17 a les 20 hores a l'escola de baix hi haurà la gent encarregada de la venda dels llibres escolars.

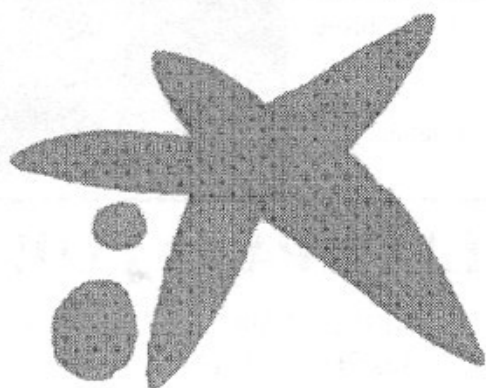
També hi haurà els membres de la Junta Directiva de l'AMPA perquè pogueu pagar les quotes de: AMPA, Psicòloga, Assegurança i Fotocòpies

DEMOGRAFIA

En el proper número vos informarem dels moviments demogràfics del nostre poble. Per motius tècnics no ha estat possible oferir-vos aquesta informació aquest mes.
Perdonau les molèsties, moltes de gràcies.

Avís Important per als Subscriptors lliurament col·leccionable

El mes passat no vos vàrem lliurar el col·leccionable "Aplecs d'usos i costums pagesos", que a partir d'aquest número vos farem arribar al llarg de 5 mesos.

"la Caixa"

OFICINA DE MARIA DE LA SALUT

TELÈFONS D'INTERÈS:

AJUNTAMENT	971525002 (FAX)	971525194
BIBLIOTECA		971525688
UNITAT SANITÀRIA (cita prèvia)		971525594
APOTECARIA		971525020
ESCOLA DE DALT (telèfon i fax)		971525083
ESCOLA DE BAIX		971525252
LOCAL TERCERA EDAT		971525564
PARRÒQUIA		971525033
GESA INCA: AVARIES		971880077
BOMBERS		085
HOSPITAL MANACOR Informació		971847000
Urgències		971847060
Cita Prèvia		971847100
AMBULATORI D'INCA		971502850
URGÈNCIES A TOTA L'ILLA		061
SON DURETA (Centralita)		971175000
AMBULÀNCIES S.S. (Inca)		971502850
AMBULÀNCIES		971200362
RECAPTACIÓ TRIBUTS CAIB (Inca)		971505901
ADMINISTRACIÓ D'HISENDA (Inca)		971505150

HORARIS:

AJUNTAMENT:	de 8'30 a 15 hores.
APOTECARIA:	Matí: 9 a 13 hores. Horabaixa: 16'30 a 20'30 hores.
UNITAT SANITÀRIA:	de 9 a 15 hores.
BIBLIOTECA:	Dilluns i dimecres: de 16 a 18 hores. Dimarts, dijous i divendres: de 16 a 19 hores.
LÍNIA MARIA-PALMA:	Sortides Maria: 8 i 15 hores. (15 h. Dissabtes no, Festius sí)
	Sortides Palma: 13 (dissabtes, 14 h) i 19 hores. (Festius, 19, 15 hores)
LÍNIA INCA-MANACOR:	Cap a Manacor: 12'30 i 19'55 hores. Cap a Inca: 9'40 i 18'50 hores
LÍNIA MARIA-HOSPITAL-MANACOR:	(De dilluns a divendres)
	Sortides Maria: 7'55, 10'30 i 14'45 hores
	Sortides Manacor: 11'05, 13'35 i 18 hores

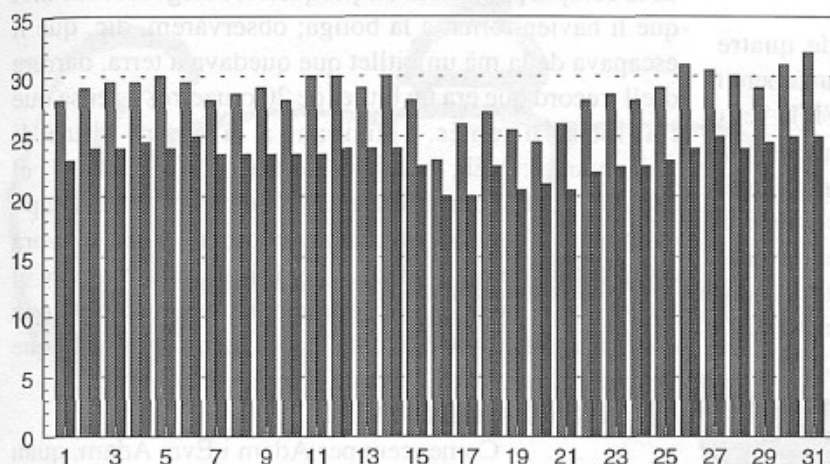
PUNT D'ATENCIÓ CONTINUADA DE SINEU:
Carrer Ponent, número 3.

- Per demanar hora al servei de Pediatria heu de cridar de 8 a 14 hores al855043
- Per urgències, a partir de les 15 hores heu de cridar al520292
- Preparació pel part, postpart, control de gestació i informació sobre anticonceptius heu de cridar al236624

El temps

MES DE JULIOL

■ MAXIMES ■ MINIMES

PLUVIOMETRIA

Dia 15 3,5 l.

Dia 16 13,5 l.

TOTAL: 17 LITRES

Temperatura Màxima

32° C (Dia 31)

Temperatura Mínima

20° C (Dia 16 i 17)

Temperatura Mitjana

25,9° C

Mitjana Màximes

28,5° C

Mitjana Mínimes

23,2° C

De Viatge, amb *Viatges Martel*

Viatges Martel sortejarà un viatge per a dues persones, entre totes les fotografies recents de viatges publicades a Fent Carrerany al llarg del 2001.

12.- Na Margalida Mas dalt dels Picos de Europa a principis del mes d'agost. Hi havia neu!

H2 O

La trobada a casa de quatre fulls impresos (dos de l'Ajuntament i altres dos de FERROSER), fent referència al subministrament d'aigua, em mou a comentar-ho, ja que malgrat sigui creïble, -jo ho crec- el que ens comuniquen, tant per l'Ajuntament: "...no depèn només de nosaltres", com

per FERROSER: "Per causes de força major", això no vol dir que s'hagin decantat les busques del mig, perquè, per damunt de tota declaració hi ha allò que es diu Responsabilitat. I el que no serà mai discutible és que els mariers pagam religiosament a FERROSER una factura cada dos mesos... I sempre s'ha dit que qui paga...?

Els humans, des que el món és món, sempre ens hem decantat per la No Culpabilitat. Els èxits cap a mi; però quan es tracta de revessos, sempre cercam una excusa (el Barça perdé perquè en Guruceta li pità un penalk injust! El Madrid no aconseguí la novena perquè en Casillas va fer una sortida "tonta". Si el Mallorca hagués comptat amb n'Eto'o des del començament, podríem haver fet campsions, etc. ... I així ha estat sempre: cercar una excusa...!

Crec que va ser Santa Teresa que ens deixà aquella quarteta tan profunda i que convida a la meditació:

¿Y quién es más de culpar
en una pasión errada:
la que peca por la paga,
o el que paga por pecar?

Per no rompre el costum, una vegada més, em valdré d'un fet succeït fa molt de temps que esper m'ajudarà a demostrar el que abans he afirmat.

Passa en terres brasileres. En aquell país, habitat per la gent més bona del món, tan bona, tan miserablement bona, que en lloc de flastomar i cridar al Cel pel mal tractament a què es veuen sotmesos contínuament, per "lo diví i per lo humà", malgrat això, el que fan és proclamar que "DÉUS E BRASILEIRO"... Idò, com deia, passà que estant un grup d'amics davant un cafè, a la vorera,

observàrem, com un al·lot, d'uns deu anys, sortint de la botiga del costat, on la seva mare l'havia enviat a fer una compra, al temps que caminava entretingut mirant una revista que assegurava amb les dues mans, i amb la bossa de la compra penjada al braç esquerre, assegurant el canvi que li havien tornat a la botiga; observàrem, dic, que li escapava de la mà un bitllet que quedava a terra, darrere d'ell -record que era un bitllet de 20 cruzeiros-, sense que l'al·lot se'n temés. I arribant a la nostra altura li preguntàrem: "-Eh, muleque, e o troco?" (-Eh, al·lot, i el canvi?)... I ell, com si despertàs d'un somni, alçà el cap i exclamà: "-A senhora da venda não deu", (-La senyora de la botiga no me'l donà). I aquí li indicàrem on era el bitllet que li havia caigut de la mà. És una historieta que confirma allò del "Mea Culpa", no! I hem de convenir que sempre ha estat així. Des que l'home va pel mig...

I SINÓ ANEM A VEURE:

Comencem per Adam i Eva. Adam, quan és interpel·lat, per haver menjat la fruita prohibida, no confessa que en menjàs perquè en tenia ganes. No. Afirma que fou Eva qui el convidà. I Eva, s'excusa en la serp. Confessa que aquesta la provocà, assegurant-li que la fruita aquella era boníssima, meravellosa...

Seguim: Caïm i Abel.

Caïm, matà Abel, ens contaren.

I quan va ser interpel·lat: -

Què has fet del teu germà?, ell, Caïm,

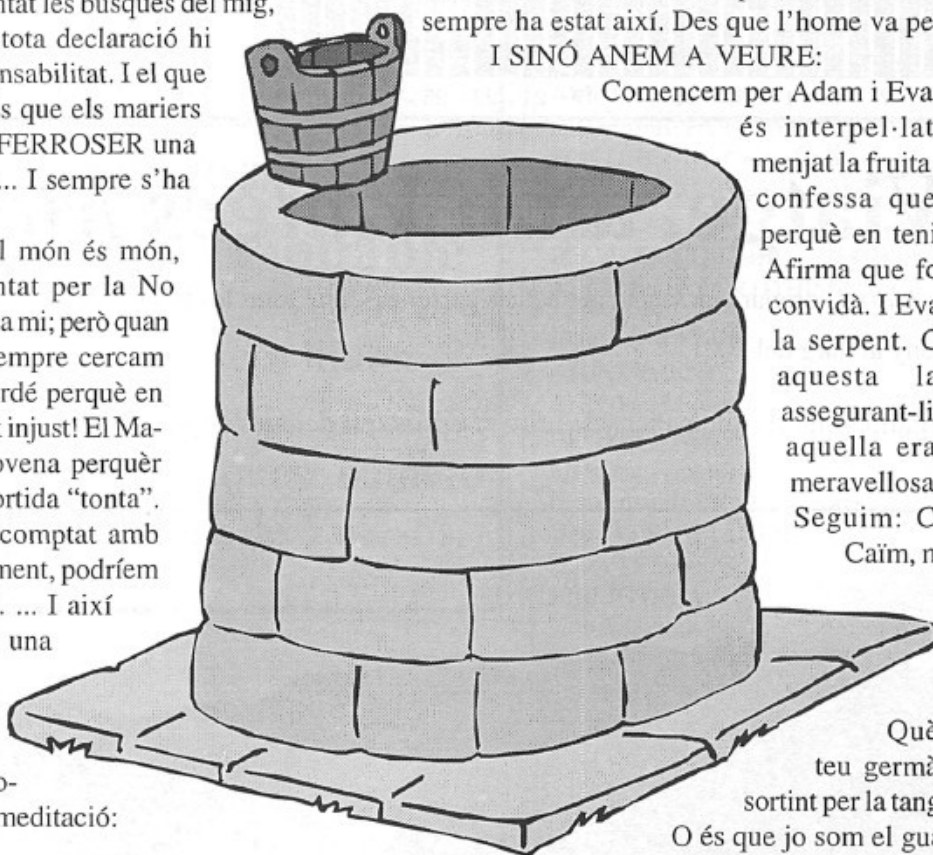
sortint per la tangent, exclamà:

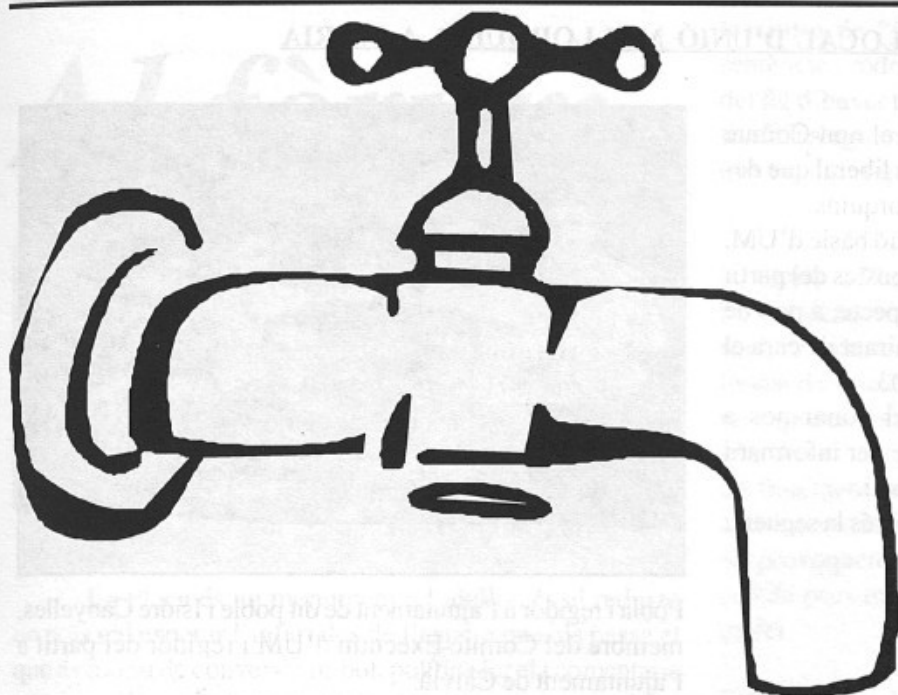
O és que jo som el guardià del meu germà?

Continuem. Crist, perseguit, va d'Herodes a Pilat. I aquest, Pilat, l'acaba lliurant al populatxo, rentant-se les mans públicament, fugint de tota culpa; no en vol saber res, no assumeix cap responsabilitat.

Seguim amb Fuenteovejuna. Magistraltment, l'immortal Lope, descriu com acabà la tragèdia: -¿Quién mató al Comendador?, pregunta una i altra vegada, però ningú no vol assumir la responsabilitat: un a un amaguen la culpa i cobrint-se en la col·lectivitat, criden: -¿Fuenteovejuna, señor!

I arribam al Gran Rei. L'amo de l'imperi més gran del món, que es descarrega amb aquella sortida ridícula i exculpatòria: -"Yo no mandé mis barcos a luchar contra los elementos". Idò contra qui, l'amo? podrien haver-li replicat. Com si la mar sempre anàs plana i calma. Un

més que es descarrega...

I què en direm del nostre home del "Milagro". Em referesc al dels mostatxets, com l'anomenen a ca'n Cañellas. Tots som coneixedors de la llegenda de les vaques grasses i de les vaques magres. I sabem que el nostre país, igual que els altres, han travessat aquestes situacions que el temps ha duit i que no és obra de ningú en particular. Idò bé, aquest senyor, quan el nostre país començà a superar les crisis que venien d'enfora, i de no tan enfora, i que ja es notava la recuperació (quan les vaques deixaren la magror per anar posant popes), sortí i exclamà allò de: -"Yo soy el milagro" (segurament recordant aquell rei francès que afirmava sense manies: -"L'estat som jo; o potser imitant el seu tutor, el gallec, que, com sabem, afirmà allò de: -"La calle es mía"). Però quan l'inflació es disparà, resultà que la culpa venia d'Europa, de l'euro, o de temps passats. I quan l'interpel·len referent a l'escandalosa pujada de la bombona de butà (1490 ptes), es descarrega dient que a França encara és més cara. Però no diu -però nosaltres ho sabem- que a França acaben d'augmentar el salari mínim en un quatre i mig per cent, quan a Espanya no passa de les 72.550 pessetes. O sia que medalles, totes; però culpes... al altres.

I encara una altra. Fa tan sols uns dies de la darrera ficada de pota de la Villalobos, la de les "sopitas" i "los menus", respecte de l'oli; quan el castellà el seu protector, es descarrega públicament culpant els productors, per no complir "les normes". Normes que no existien (El País de 26-7-01: "el gobierno ha establecido unas normas que hoy publica el BOE sobre el límite..."). Acusació, la del president, que acte seguit rebutja el vicepresident de la "Asociación de extractores de orujo", acusant el president del Govern de Madrid de mentir i d'irresponsable, ja que

no es pot acusar d'incomplir allò que no és vigent: I si és així, dic jo: És tenir cara!

Què tendrà la culpa perquè la gent li faci les anques enrere? És tan lleig rectificar, reconèixer l'error, tornar enrere? Jo diria que fins i tot en moltes ocasions resulta com un alliberament. Canviar pot ser reconfortant. En canvi obstinar-se, fer de capgarruts, sol dur mals resultat. Quants d'exemples meravellosos podríem citar respecte de transicions!... Que a vegades són costoses? Naturalment! I que, tristament, deixen pel camí afectes sincers, amistats, etc., també. Però, què hi farem? La vida és així. Jo crec que rectificar, més que de savis, com diuen, és de valents. I dels covards no se n'ha escrit res, diuen! El que nosaltres

puguem arreglar, benvingut sia. Globalització. Multinacionals...que hi capegi qui vulgui.

Res més. Que estigueu bons.

Vos saluda.

Miquel Oliver i Roig

PD. Ajudau-me a entendre-ho. Amb les necessitats que hi ha pel món, és just acumular riqueses, solament amb la finalitat d'augmentar-les? No serà pecat que unes associacions que no són empreses de producció, sinó més aviat el contrari, en lloc de distribuir entre els necessitats el que tenen i puguin tenir, acumulin com a "dimoniets"? (per no dir una altra cosa). Es poden tenir Mil Milions de pessetes aturats en un caramull, quan se sap el que es podria fer humanitàriament parlant?. En aquests moments pens amb aquell bisbe catalanet que fa trenta anys que no ha visitat la seva mare, ja que no abandonarà mai aquells desposseïts de les seves terres, allà per l'Amazònia, oprimits pels cacics lladres. Pens en el nostre Pere, "perdut" altra volta pel Perú. Pens en la nostra Sor Francesca Negre "perduda", també per aquella Bolívia on hi cauria tan bé una part d'aquests diners, quan ella solament pot dur-los algun rosegó i les carícies de les seves mans amigues. Pens què pensaran d'aquests escàndols pecaminosos, si és que ho arriben a saber. Pens en la maldeventrada que això els ha d'ocasionar. I si no fos perquè estic segur que se'l tornarien carregar, com ja ho feren abans, demanaria al Crist: Per què no abaixes de la Creu?...

No sé si ho heu lligat. Són exactament 100 pessetes el que Telefónica ha augmentat a tots els abonaments. -I què són 100 pessetes?-, em digué aquella senyora de la Tercera Edat.

NOU COMITÈ LOCAL D'UNIO MALLORQUINA A MARIA

El mes passat es constituí a Maria el nou Comitè Local d'UM, partit nacionalista de centre i liberal que defensa els interessos de Mallorca i els mallorquins.

El Comitè Local és l'element d'organització bàsic d'UM. La seva funció és donar a conèixer les propostes del partit dins Maria i aclarir qualsevol dubte al respecte, a part de començar a fer feina pel poble i sempre mirant de cara el repte de les noves eleccions locals del 2003.

Per això creiem que és necessari donar-nos a conèixer i posar-nos a disposició del poble per informar i ajudar a qualsevol mariando que ho necessiti.

L'estructura del Comitè Local d'UM a Maria és la següent:

President: Guillem Ferriol Negre
 Secretari: Miquel Vives Alcover
 Vocals: Miquel Carbonell Gelabert
 Rafel Mas Bergas
 Mateu Montamarta Vanrell
 Guillem Mas Bergas

A la reunió constitutiva de dit Comitè assistiren Malena Estrany, coordinadora del partit a la zona del Pla i Nord de Mallorca, Joan Comes, president d'UM a Sa

Pobla i regidor a l'ajuntament de dit poble i Isidre Canyelles, membre del Comitè Executiu d'UM i regidor del partit a l'ajuntament de Calvià.

Per acabar i aprofitant aquestes línies de presentació, voldríem fer arribar una salutació a tot el poble de Maria i desitjar-vos a tots unes bones festes de la Mare de Déu.

Comitè Local d'UM – Maria de la Salut.

Poemes den Rosselló

Poema dedicat a don Miquel Oliver i a la seva senyora Isabel, que prec perquè es curi del peu malalt, el més prest possible.

SONET

Arrufat, per vosaltres pregaré,
 matrimoni d'alta i gran categoria
 me vareu visitar un dia
 i amb cançons vos pagaré.

El vol del vostre amor, és poesia
 perfumat de roses d'un roser,
 acompanyats de dolça alegria
 creient d'un Déu que és un sol
 vertader.

Si el peu te dol, molt prest es curarà
 te fugirà la pena i el dolor
 la mà de Déu el te beneirà

Basta la força que surt del teu amor
 i el pensament del tot s'esfumirà
 i amb el peu dret podràs potonejar.

Poema dedicat a l'amo n'Antoni Gelabert que l'hi deien "l'amo Antoni de Roqueta"

Camí de Santiago

Era per mi un conhort
 d'anar amb bona persona
 vos i sa vostra senyora;
 vos duia a s'aeroport.

Camina que te camina
 camina amb curtetes passes
 quan vàrem esser a Son Bonet
 no duguérem els passatges

Però seguint el camí
 la sort l'hi donà sa mà,
 un senyor, un tal Seguí
 les va ajudar a embarcar,
 mes que jo havia d'anar
 els passatges a cercar
 i tot va quedar amb bon fi

Miquel Rosselló

L'amo Antoni de Roqueta
 sempre amb vós pensaré
 me duguéreu de Santiago
 per record, una creueta.

Que Déu vos tengui en el cel
 a vos i a vostra senyora
 que era una gran persona,
 sou gent de bona arrel
 d'una gent encantadora.

I el vostre fill Miquel
 té molta educació
 jo l'hi tenc gran atenció,
 ell vos resa una oració
 que té un parla com la mel

*Que Déu vos tengui a la Santa
 Glòria
 Miquel Rosselló i Quetglas
 INCA, agost del 2001*

Al fòrum.

Lluç Matas

Al "fòrum", a Plaça, a tafanejar... La vila dorm en un silenci que estressa des de la rutina, la vida sembla ser a Plaça, aquí i no allà hi ha la vida social, per qualche cosa és el centre neuràlgic del poble, on sols hi falta, l'Arc del Triomf de París.

La Plaça és un monument a l'abúlia, és el reducte on sols cal esperar l'infart des de l'espera on sols passa el que és motiu de conversa: futbol, política local i comentaris morals sobre comportaments èticament reprovables sempre des d'una òptica convencional, que és el de l'afiliació política o futbolera.

A Plaça, dues o tres veus que inunden l'àmbit encomanant una cosmovisió que els altres ja escoltaran per a sempre com a seva, i un callant no participa, i un callant escolta i qualche cosa aprèn: potser a devorar des d'una fel que no vol saber res de la tolerància ni ho pretén. La tolerància no es duu, cal ser intransigent quan si hi ha problemes d'aigua el que cal, més que solucionar el problema és cercar-ne, culpables. I, a Plaça, tothom té culpa sense tenir-ne. A Plaça, les dues o tres veus no callen, no callen mai si no els convé, i poques vegades, des de la negativitat, des de l'avarícia de la negativitat, no els convindrà. El tub ha de ser per a sempre tan estret com els que ells veuen que passen perquè sols hi ha una sort i un punt de vista: el seu. I a Plaça hi ha "ous d'un altre paner": és una qüestió no assumida que s'ha d'assumir, perquè un no copa, per molt que s'ho pensi i per molt que cerqui duros a quatre pessetes, mai res. I tothom menja i fa la digestió si és possible sense combregar amb rodes de molí...

A Plaça hi ha el gran escenari del que és el rol vital: actuar en la representació, i aquí, al foro, cal la careta per a fer creure més en qui vols ser que en qui realment ets; el qui realment ets resta relegat per als propis i a casa. Quantes dignitats no s'han defenestrades per veus de

tessitura de "jutges" de primera instància? Quantes sentències rodolen des del pessimisme assumit per mor del fet d'haver triat de la vida el no voler viure-la? Quanta tertúlia s'aguanta en unes bases sòlides quan sols sembla que els únics que s'han de morir són els altres?

Al fòrum, a Plaça, la llenya s'ha de fer sobre el costellam no del dèbil sinó del suposat "ignorant" que es concep sempre com un inferior, i per a demostrar-li-ho se l'ha de treure de botador amb el recurs de l'ofensa, que sovint no capta en tota la seva extensió sinó que més aviat com si a la fi el "jutge" suprem li atorgàs alè diví en un paper on finalment ha pogut ser protagonista. Minimitzat, vist amb lupa, cridarà perquè escoltin unes reivindicacions que els provoquen encara més rialles. Tot tornarà al seu lloc al cap de pocs minuts quan l'únic que es respira són flaires de fel.

Feta la befa, els suprems, els suprems canosos a Plaça, tendran més nostàlgia del que haguessin pogut ser que del que han estat. I amb el "tren" aparcats esperaran que en passi un altre que sols passarà quan, oblidant el sadisme

del regust de fel, posin el seu en marxa que sens dubte pot posar-s'hi si no ha agafat a comptes d'ara massa rovell. Si n'ha agafat massa és qüestió d'embarcar-lo del millor oli d'oliva, o podria ser millor de Coca-cola? Qui millor ho saben són ells, ells que a Plaça esperant l'infart encara no l'han sofert, ells que a plaça, rovellats els neurotransmissors, voldrien que tot fos ells comandar i els altres "tragar" i "tragar" tants de despropòsits com en són capaços de fabricar tots els oligofrèncs de la comarca...

Això va així, així va això.

CRÒNICA DELS ESDEVENIMENTS A RWANDA

(Aquesta crònica sortirà a diferents números de la revista, degut a la seva extensió)

7 d'abril de 1994.

Eren dos quarts de set. Ens acabàvem d'alçar. Hem sentit uns cops a la porta. Hem obert i eren les monges, la Teresa i la Maria Lluïsa. La Teresa diu:

- Vosaltres sou els únics que no sabeu el que ha passat!

- Doncs, què ha passat? No havíeu d'anar a Kigali molt de matí a esperar el P. Agustí a l'aeroport?

- Sí; però a Kayonza hem trobat un control de soldats. Ens han dit que el President era mort i que ningú havia de sortir de casa.

Després ens expliquen el que han sentit dir: El President de Rwanda tornava ahir d'una reunió tinguda a Dar-Es-Salam. Venien amb ell el President del Burundi i altres personalitats. En anar, l'avió, a prendre terra, caigué i tots moriren.

Durant la matinada no hi ha hagut més notícies. La ràdio emet música clàssica, i de tant en tant repeteix el mateix comunicat: L'avió presidencial caigué ahir a les 20.30h. El President de la República perdé la vida juntament amb altres nou persones. Que tothom s'estigui a casa i que es guardi la calma.

Les emissions estrangeres no saben més detalls. France-Inter ha dit cap al migdia que s'havien disparat armes pesades contra l'avió, que s'havien sentit diverses explosions abans d'incendiar-se l'avió.

La matinada ha transcorregut tranquil·la. A primeres hores de la tarda es parla d'incidents haguts a Kigali, i de cases cremades a Kawangire i a Murambi. Alguns vénen a refugiar-se davant la parròquia.

Són les onze de la nit. Els refugiats a la parròquia han augmentat fins arribar a uns dos-cents. Els primers en arribar han estat els de Kawangire. Després han vingut els de Rukara. Alguns han vingut de Gakoni i altres de Kaita.

Es parla que a Murambi hi ha hagut moltes cases cremades. De Kawangire es parla de tres. Es parla també de ferits i d'algun mort.

Ràdio Rwanda no ha donat cap notícia. France-Inter diu que hi ha hagut enfrontaments a Kigali amb armes pesades i fins i tot cos a cos. Dóna com a rumors que la Primer Ministra seria morta, i tres Ministres haurien desaparegut. Altres tres membres de l'ONU també haurien desaparegut. Es parla també de combats a Kanombe, a l'aeroport.

Els nostres refugiats són sobretot dones i infants. Persones ancianes no han vingut. Els homes no són tan nombrosos com les dones. També ha vingut un Pastor protestant amb la seva dona. Els hem donat una cambra a la missió. Als altres els hem hostatjat al kibeho.

Hem anat a la Casa de la Vila. El Batlle no hi era. Hem dit que el volíem consultar sobre el fet de donar acollida als refugiats. Vers les sis de l'horabaixa ha vingut amb la seva guàrdia de protecció. No li ha semblat bé que la gent abandoni casa seva. Això facilita la tasca dels lladres, diu. A més, fomenta el pànic general. Ha parlat a la gent, però tenen por i no han volgut tornar a casa seva. Ens ha advertit que aquesta invasió de refugiats ens podria causar problemes. Després ha partit cap a Gahini, on sembla que hi han problemes.

Cap allà les vuit hem sentit una cridòria d'espant. Hem observat i hem vist que no passava res més. Probablement ha estat una reacció de pànic sense cap motiu. Més tard el Batlle ha passat per fer un control.

En aquests moments tot està en calma. Intentarem dormir. Déu faci que no ens desperti cap avalot. Potser seria més prudent quedar vetllant. Però cal descansar una mica, perquè demà la diada serà feixuga.

8 d'abril de 1994

La nit es pot dir que ha estat tranquil·la a la missió. Els refugiats han passat la nit en el catecumenat. Han tingut por en el moment en què una patrulla de guàrdia els ha apagat el llum, però s'han calmat de seguida.

Els cans han lladrat molt, però no hi ha hagut cap aldarull.

Hem començat la missa amb poques persones, però els refugiats han començat a entrar a l'església, assistint gairebé tots.

Acabada la missa, un Pastor anglicà de Nyawera ha demanat hospitalitat per a ell i la família. Ja són dos Pastors els refugiats amb les seves famílies: un adventista i l'altre anglicà.

Un catequista va presenciar com li cremaven la casa. Tot el que ha pogut recollir ho porta dins mig sac. Ha passat la nit amagat entre les herbes. Amb ell s'ha reunit aquí la família. No han tingut morts.

Un altre catequista estava hospitalitzat al dispensari amb una crisi de malària. Aquesta nit ha perdut el cap, ha cridat auxili i ha corregut pel camp. Aquest matí l'han portat a casa. Al moment de partir es preocupava per l'aliment dels refugiats, car ell és el president parroquial de Càritas. Déu faci que tornant veure la família es calmi i torni a recuperar l'equilibri mental.

Les notícies de Kigali són dolentes. Es parla de la mort del Primer Ministre i altres tres Ministres, del President del Tribunal de Cassació i d'alguns Presidents de partits polítics, entre els quals Félicien Ngango, de la nostra parròquia i antic amic meu.

El Batlle diu que la situació el supera. Parla de cinc assassinats a Gahini i de molts ferits. El governador l'ha convocat per aquesta tarda a Kibungo a una reunió amb totes les autoritats de Província. Diu, però, que el desplaçament és molt perillós.

La gent està dreta davant la parròquia, reunida en petits grups. Ni ahir ni avui no han menjat res. Mirarem de donar-los alguna cosa aquesta tarda. Els infants miren amb ulls de tenir por. No n'hi ha cap que jugui.

Són les set del capvespre. El que ha passat aquesta tarda és indescriptible. Vers les dues hem començat a organitzar la distribució de provisions, posant encarregats, que han fet unes llistes. El total de les persones era de 692. Hem anat a cercar llenya per fer foc.

Abans de distribuir les mongetes ha començat a venir més gent. Deien que havien arribat persones que els cremaven les cases. Arribaven amb les vaques i les cabres. Algú deia que li havien robat les seves.

Sobtadament s'ha creat una gran agitació. Molts cercaven pedres per llançar. Altres esquerdaven les pedres més grosses. Altres esmolaven els matxets i les puntes de les llances, i feien punta a bastons i garrots. Deien que estaven arribant els perseguidors. Ha arribat el batlle amb alguns soldats. Ha recomanat de quedar-se arreplegats. Deixant alguns soldats, ha partit amb els altres a fer un tomb de vigilància. El P. Santos ha partit amb ell.

Jo m'he allunyat del grup per observar el lloc per on deien que venien els perseguidors. Efectivament es veia el fum que pujava per diversos indrets. Tret d'això, tot semblava estar en calma. Passat un temps, ha vingut un soldat corrent. De lluny ha cridat alguns joves. Jo he anat al darrera d'ells. Als pocs moments ja tornaven portant un jove ferit. Li havien tallat una cama prop del peu esquerra; el peu li penjava, movent-se al ritme de la carrera dels qui el portaven. Al braç esquerra també tenia un tall; li penjaven uns deu centímetres de carn. Aquestes eren les ferides més importants del que es podia veure. Jo tenia la màquina fotogràfica a la butxaca. Tenia ganes de fer-li una fotografia, però m'han mancat les forces. Els joves que el portaven s'han desviat cap al dispensari. Jo m'he aturat davant un home que mirava: era el seu pare. Un militar li ha demanat el nom del ferit i els noms del pares. Ho ha escrit en un tros de paper. Li he deixat el bolígraf, perquè no en tenia. El pare del jove no ha anat a trobar-lo. Cap expressió de patiment, cap paraula de compassió. Fredor absoluta.

M'he incorporat al grup de refugiats. M'han informat que al nostre cuiner li han cremat la casa. Per sort, tota la família s'havia refugiat ja a la missió. També m'han informat d'un altre ferit, que es trobava a uns dos-cents metres. El nostre cuiner m'ha dit que li havien travessat el pit amb una llança.

M'he posat a distribuir aigua a la gent. Ara ja s'ha duplicat el nombre dels refugiats. Encara no els podem donar les mongetes, perquè el P. Santos no ha tornat.

L'església està completament plena de gent. El catecumenat també. Davant la missió sembla que hi hagués una fira. Dintre del pati de la missió no ens podem bellugar, tot ple. Vaig a l'excusat i trob tancat. He optat per anar a fer les necessitats al platanar. He continuat amb la distribució d'aigua. Algunes mares demanen llet per als infants. He demanat a les monges què es podria fer. Immediatament Sor Maria Lluïsa ha pres la camioneta i hem anat al centre nutricional.

Ha estat en el moment que baixaven de la camioneta quan han arribat els cremadors de cases. Venien disposats a enfrontar-se amb els nostres refugiats. La camioneta els tallava el pas. M'han ordenat de llevar la camioneta. Jo no he fet cas, i hem anat carregant-la de farina, llet i galetes. Els interahamwe miraven, sense acostar-se. Alguns s'han assegut pel terra. Carregant encara, ha passat el batlle, acompanyat d'uns militars armats, pel mig del grup. Hem acabat de carregar i ens hem anat. Ells han quedat observant els moviments del grup. Jo he indicat als soldats qui eren ells i el que m'havien dit. Han fet com qui no ho hagués sentit.

Torn a la distribució d'aigua. M'he recordat de la porta tancada de l'excusat. He anat a comprovar si seguia tancada. Efectivament, estava tancada per dintre. He tocat i ningú m'ha respost. He insistit i he preguntat qui hi havia dintre, pensant que algú hi fora entrat i no es trobés bé. Cap resposta. He pres una cadira per pujar-hi i mirar per sobre. Aleshores he sentit rodar la clau. Dintre hi havia un jove i un infant, presos per la por. Els hi he dit que sortissin. M'han demanat de poder quedar tancats, i que quan necessitessin l'excusat ens obririen. Els hi he dit que s'unissin a l'altre gent com tots els demés.

Entrada de fosca ha arribat el P. Santos. Li he recordat que hem de fer la distribució del menjar. No li ha interessat molt. Ha dit que ja el distribuiríem demà. Li he recordat que hi havia molts d'infants i les mares demanaven aliment per ells. Ell m'ha dit que no, que distribuiria les mongetes. La sortida amb els soldats sembla haver-lo tret de la realitat. Finalment ha organitzat la distribució de les mongetes, i després menjar per els infants.

Un moment he escoltat les notícies de France-Inter. Ha parlat del projecte d'evacuació dels belgues. Poques notícies sobre la situació de Rwanda.

Tinc un trist pressentiment: que aquesta nit vinguin provocadors i causin molts ferits i morts. Aquí és on estan refugiats tots els tutsi de la comarca. Ja s'han atrevit a arribar fins a dos-cents metres i desafiar a tots amb la seva presència, els tenc por.

Continuarà...

*Melcior Fullana Riera
Rector de Maria*

CARRERANY ESPORTIU

XXV TORNEIG DE FUTBET - MARIA DE LA SALUT 2001

PARTITS JUGATS

Jornada 7

Dijous, 2 d'agost

CAFÈ MERCANTIL -CONS. RAMON FERRER 3-2
BIJEE - BAR POLIESPOR.,ESPORT LA VILA 2-8

Divendres, 3 d'agost

BAR CAN MOLL - MAL VICI 2-4
TOT VIDRE- QUINTOS'71 2-3

Dissabte, 4 d'agost

ES REBROT VS. ES TURÓ,CAS XIGALER 2-4
SATAN-K-GAT - CONSTR. JAUME FERRIOL 8-3

Descansa: CIUTADANS

Jornada 8A

Dimarts, 7 d'agost

ES TURÓ,CAS XIGALER - SATAN-K-GAT 1-4
QUINTOS'71- ES REBROT 10-3
MAL VICI - TOT VIDRE 5-1

Jornada 9

Dijous, 9 d'agost

BAR CAN MOLL -CONST. RAMON FERRER 0-11
TOT VIDRE -BAR POLIE.,ESPORT LA VILA 7-7

Divendres, 10 d'agost

ES REBROT -MAL VICI 1-3
SATAN-K-GAT - QUINTOS'71 5-5

Dissabte, 11 d'agost

CONS. J. FERRIOL-ES TURÓ,CAS XIGALER 4-2
BIJEE- CIUTADANS 2-8

Descansa: CAFÈ MERCANTIL

Jornada 8B

Dimarts, 14 d'agost

BAR POLIES.,ESPORT LA VILA- CAN MOLL 8-1

CONSTR. RAMON FERRER -BIJEE 12-4
CIUTADANS - CAFÈ MERCANTIL 2-4

Descansa: CONSTR. JAUME FERRIOL

Jornada 10

Dijous, 16 d'agost

QUINTOS'71-CONSTR. JAUME FERRIOL 2-1

MAL VICI - SATAN-K-GAT 6-9

Divendres, 17 d'agost

BAR POLIES,ESPORT LA VILA- ES REBROT 6-4
CONSTR. RAMON FERRER- TOT VIDRE 7-1

Dissabte, 18 d'agost

CIUTADANS -BAR CAN MOLL 0-2
CAFÈ MERCANTIL - BIJEE 8-1
Descansa: ES TURÓ-CAS XIGALER

Jornada 11A

Dimarts, 21 d'agost

BAR CAN MOLL-CAFÈ MERCANTIL 3-3
ES REBROT-CONSTR. RAMON FERRER 3-16
TOT VIDRE -CIUTADANS

Jornada 12

Dijous, 23 d'agost

MAL VICI-ES TURÓ-CAS XIGALER 0-5
BAR POLIES.,ESPLA VILA- C. J. FERRIOL 5-0

Divendres, 24 d'agost

CONSTR. RAMON FERRER-SATAN-K-GAT 3-4
CAFÈ MERCANTIL-TOT VIDRE 6-3

Dissabte, 24 d'agost

BIJEE -BAR CAN MOLL 3-4
CIUTADANS -ES REBROT 9-10

Descansa: QUINTOS'71

CLASSIFICACIÓ

1. CONSTR. RAMON FERRER	25
2. SATAN-K-GAT	24
3. QUINTOS'71	24
4. BAR POLIESPORTIU-ESPORT LA VILA	23
5. ES TURÓ-CAS XIGALER	21
6. MAL VICI	18
7. CAFÈ MERCANTIL	16
8. CONSTR. JAUME FERRIOL	15
9. TOT VIDRE	11
10. BAR CAN MOLL	10
11. CIUTADANS	9
12. ES REBROT	5
13. BIJEE	1

NOTA: Es classificaran els quatre primers i es jugaran les finals per les festes de la Mare de Déu.

PROGRAMA DE FESTES MARE DE DÉU-2001

Dijous dia 30 d'agost

21.00 h. Xerrada sobre jocs tradicionals a càrrec de Joan Sans

Ca ses Monges

Divendres dia 31 d'agost

21.00 h. Inauguració de l'exposició de Rafel Piña Salas
Ca ses Monges

22.30 h. Concert i Festa a Can Gaspar amb els grups: Estranya ment i Aladrock (finalistes Art jove 2001)
(Amb els beneficis del bar és farà una festa per la fira)

Dissabte dia 1 de setembre

09.00 h. Carreres Ciclistes –Trofeu Mare de Déu-
Categories Aleví, Infantil, Ciclistesportista, màster 30 i veterans

Organitza Club Ciclista Maria de la Salut

10.00 h. XII Torneig Infantil d'Escacs a la Plaça des Pou.
(Partides de 10 minuts per jugador).
Inscripcions: Fins 10 minuts abans del començament
Organitza: Club d'Escacs Maria de la Salut
Patrocina: La Caixa

14.00 h. Col·locació de "La Bandera que fa Fideus"

15.30 h. Trial-sin per a nins i nines de Maria.
Organitza Cop de Gas.
Plaça des Mercat

21'00 h. Presentació del llibre de Lluç Matas
"Confidències d'Aigua"
Ca'n Gaspar

21.30 h. Paraula de Poesia 4
Lectura Poètica i Concert d'Espiral d'Embulls
Organitza Associació Cultural Fent Carrerany
Col·laboren: Obra Social i Cultural - Sa Nostra i Ajuntament de Maria
Can Gaspar

Diumenge dia 2 de setembre

14.00 h. Dinar de joves a la Plaça del Pou
Organitzat per Joves amb Ganes de Bauxa.
Patrocina: Cadascú el seu.
Tiquets a 1000 ptes. als diferents bars del poble.
Col·labora: Ajuntament de Maria

15.30 h. X Torneig Social Blitz (Partides de 5 minuts per jugador) a la Plaça des Pou
Organitza Club d'Escacs Maria de la Salut

18.00 h. Autocross.

Organitza Motor Club Cop de Gas.

18.00 h. Missa per a la Tercera Edat.
Després hi haurà berenar a la plaça del Pou i verbena
Patrocina Sa Nostra.

22.00 h. Concert de Tomàs Picornell Roig (Clarinet) i Ireneusz Jagla (Piano).
XIV Festival Internacional de Música Clàssica, organitzat per la Mancomunitat del Pla. Joves Intèrprets de Mallorca a l'Església Parroquial

Dilluns dia 3 de setembre

18.00 h. 4t Certamen de redacció i dibuix amb motiu de la Diada de Mallorca
Patrocina Consell de Mallorca
Biblioteca Municipal

20.30 h. Patinatge Artístic
Exhibició a càrrec d'AAVV de Son Rapinya
Poliesportiu Municipal

22'00 h. I Cursa Popular Nocturna en Circuit urbà
Sortida de la Plaça des Pou
Premis en metàl·lic per a les distintes categories:
Infantil (10 a 15 anys), cadet (16 a 18) i majors de 18 anys.

Dimarts dia 4 de setembre

17.00 h. Cloenda del Curset de Natació
Organitzat per l'AMPA de l'Escola de Maria
Piscina municipal.
Col·laboren: Consell de Mallorca, Sa Nostra i Quely.

21.00 h. 1a Semifinal del Torneig de futbol
22.00 h. 2a Semifinal del Torneig de futbol

Dimecres dia 5 de setembre

18.00 h. Contes per a infants a càrrec de na Catalina Contacontes
Ca ses Monges
Patrocina: Obra Social i Cultural de Sa Nostra i Consell de Mallorca
22.00 h. Cinema a la fresca en català.
"La música del cor" (1999).
Patrocinen: Conselleria d'Educació i Cultura. Direcció General de Política Lingüística, Obra Social i Cultural "SA NOSTRA" i Ajuntament de Maria de la Salut.
A la Plaça des Pou.

Dijous dia 6 de setembre**11'30 h.** Jocs d'aiguaNins i nines a partir de 3 anys
Piscina Municipal**18.00 h.** Teresetes amb la Companyia de Teatre Migjorn

Obra: L'Home Orquestra

Lloc: Pati de Can Gaspar

21.00 h. Inauguració de l' exposició "A l'ombra del cactus"Emidio Asquino i Peter Rast
Sa Capella Fonda**21.00 h.** Tercer i quart lloc del Torneig de futbol

Poliesportiu Municipal

22.00 h. Gran final del torneig de futbol

Poliesportiu Municipal

22.00 h. Pregó de festes a càrrec de LLUÍS MAICAS

Plaça des Pou

23.00 h. Ballada popular amb el grup Xaloc

Patrocina: Obra Social i Cultural "SA NOSTRA"

Ajuntament de Maria de la Salut.

A la Plaça des Pou.

Divendres dia 7 de setembre**10.00 h.** Jocs de "joies" amb bici

Organitza Cop de Gas

Plaça des Pou

Patrocina: BANCA MARCH

12,00 h. Jocs tradicionals populars

Col·labora l' Associació de la 3a Edat

Plaça des Pou

18.00 h. Presentació dels equips del FC MARIENSE

Partits de tots els equips del Club (Aleví,

Infantil i Juvenil)

Poliesportiu Municipal

21.30 h. Sopar Popular. Veniu a sopar tots plegats a la Plaça.

L' Ajuntament hi posarà taules, cadires i la beguda.

En haver sopat **Havaneres amb Arpellots Havaneres Band** i Rom Cremat per a tothom.**24,00 h.** Play-back per a adults.

Premis en metàl·lic

Inscripcions a l' Ajuntament fins una hora abans

Dissabte dia 8 de setembre**10.30 h.** Passacarrers amb el Xeremiers.**11.00 h.** Ofici Major

Predicarà el Diaca Carles Foz i Moreno

Església Parroquial

12.00 h. Carreres de Joies i Cucanyes

A la Plaça des Pou.

17.00 h. Concurs de ramelleres amb premis per als participants.

Votació popular.

A la Plaça des Pou.

17,30 h. Carreres de caragols

Categories: Caragols, Vídues i Bovers.

(Heu de dur el vostre animallet per prendre part a les carreres)

-Concurs de menjar síndries

A la Plaça des Pou

18.00 h. Supermotard, Campionat de Balears.

Organitza: Cop de Gas

Camí Vell d' Artà i Carrera Plana

19.00 h. Festa infantil amb el grup PICAROLS

A la Plaça des Pou.

21.30 h. Correfoc amb els DIMONIS DE SA POBLA.

Sortida de Ca'n Gaspar i arribada a la Plaça des Pou.

24.00 h. Gran Verbena

Orquestrina d' Algaida i Fet a Mà

A la Plaça des Pou.

En acabar: xocolata amb ensaïmades per a tothom.

Diumenge dia 9 de setembre**15.30 h.** Tirada de Coloms

Organitza: Societat de Caçadors Sa Guàtlera

Camp de tir de Son Roig

19,00 h. Play-back infantil.

Premis per a tots els participants

A la Plaça des Pou.

22,00 h. Teatre "Es meu home, al cel sia"

A càrrec del Grup VOSTÈ PERDONI.

Carrer Maria Antònia Salvà.

24.00 h. Des de la Plaça des Mercat, s'amollarà un espectacular castell de focs artificials amb traca final.

Patrocina: Hotel d'interior Casa Girasol, S.L. (son Roig)

CONSELL:**Els dies de festa procurau anar a peu als diferents actes, per evitar problemes circulatoris i d'estacionament.**